

Mokytojo darbo lapas

Vardas, pavardė

Pamokos tema: Dalyvis

Pamokos uždavinys: Atliekant užduotis supažindinti mokinius su dalyvio neasmenuojamąja veiksmažodine forma, jo gramatiniais požymiais ir pradėti dalyvio paso sudarymą.

Pamokos turinys

Namų darbų tikrinimas

Raskite ir į 2 grupes suskirstykite žodžius, turinčius veiksmažodžio šaknį.

Žodžiu apibūdinkite jų gramatinius požymius.

Mokytoja Gruodytė bilsnojo savo lakuotais nagais į stalą, o nerangiai atsistojęs Zuika pabandė šį bei tą įskaityti savo tepaluotame sąsiuvinyje. Vasarą Zuika buvo taip įdeges, jog visa nugara nusilupo. Mokinio skaitomų žodžių ir pats tikriausias prancūzas nebūtų supratęs. Šeštadienį Bronius važiuosiąs į varžybas. Apie susitikimą su rašytoju mes nieko nebuvo girdėję. Močiutė jai kas vakarą sekdavusi pasakas. Gal jie ir suspėsia sugrįžti laiku. Štai kaip kaimiečiai gyvenę, kaip tvarkęsi, kokie laisvi buvę. Išėjusi į kiemą, pamačiau mergaites, besėdinčias ant suoliuko. Ten, seno ąžuolo pavėsyje, buvome susitarę pailsėti, papusryčiauti. Motorui užiant, neišgirdau tėvo sakomų žodžių.

Lakuotais, atsistojęs, įdeges, skaitomų, supratęs, važiuosiąs, girdėję, sekdavusi, suspėsia, gyvenę, tvarkęsi, buvę, išėjusi, besėdinčias, susitarę, sakomų.	Bilsnojo, pabandė, įskaityti, buvo, nusilupo, nebūtų, nebuvo, sugrįžti, pamačiau, buvome, pailsėti, papusryčiauti, neišgirdau.
--	--

Kodėl vienos grupės žodžiai, turintys veiksmažodinę šaknį, nelaikytini veiksmažodžiais?

Kuris veiksmažodinę šaknį turintis žodis netinka nė vienai grupei? Kodėl?

Raskite žodį, kuris vartojamas abiejuose sakiniuose.

1. Susirinkimo dalyviams dar ilgai teko diskutuoti rūpimais klausimais.

2. Kalbant ar rašant labai svarbu dalyviams parinkti tinkamą priešdėlį.

Kaip manote, apie kurio sakinio dalyvį mes kalbėsime? Kodėl?

Veiksmažodinę šaknį turinčius žodžius, bet ne veiksmažodžius suskirstykite į dvi grupes. Į vieną grupę įrašykite 3 žodžius.

Atsistojęs, įdegęs, supratęs, važiuosias, girdėję, sekdavusi, suspėsią, gyvenę, tvarkęsi, buvę, išėjusi, besėdinčias, susitarę.	Lakuotais, skaitomų, sakomų.
---	------------------------------

Kokiais kriterijais vadovavotės, skirstydami žodžius į dvi grupes?

Nurodykite šių grupių skirtumus. Pirmąją žodžių grupę suskirstykite į 4 grupes. Įvardinkite skirstymo kriterijus.

Besėdinčias.	Atsistojęs, įdegęs, supratęs, girdėję, gyvenę, tvarkęsi, išėjusi, susitarę.	Sekdavusi.	Važiuosias, suspėsią.
--------------	---	------------	-----------------------

Sudarykite dalyvio pasą.

Elementas	Požymis	Reikšmė
Dalyvis	Išvestinė veiksmažodžio forma.	Laikas, šaknis, sangraža.
	Būdvardžio ypatybės.	Linksnis, giminė, skaičius, klausimas: koks? Kokia?
	Rūšis: veikiamoji	Iš veikėjo veiksmo kylanti ypatybė.
	Neveikiamoji	Iš kito veikėjo veiksmo kylanti ypatybė.

Kodėl dalyvis nėra savarankiška kalbos dalis? Ar jis pateisina savo vardą?

Namų darbas

Sugalvokite 10 sakinių su būtojo kartinio laiko dalyviais.